Prima instanță: Judecătoria Chișinău (sediul Centru) Judecător: Constantin Roșca

Dosar nr. 2a-110/25
2-20032678-02-2a-13012025

D E C I Z I E

15 aprilie 2025 **municipiul Chișinău**

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru

Instanța compusă din:
Președintele ședinței, judecătorul Ruxanda Pulbere
Judecătorii Ala Malîi și Roman Pascari
Grefier Ionela Enache

examinând în ședință publică apelul declarat de Igor Bulgaru, lichidator al ÎS „Stațiunea Didactico-Experimentală din Stăuceni", împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Centru), din 24 iunie 2024, pronunțată în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată înaintată de Goia Artur către ÎS „Stațiunea Didactico-Experimentală din Stăuceni", în proces de faliment, și Agenției Proprietății Publice, cu privire la anularea ordinului, încasarea salariului restant, a indemnizației de concediu, a plăților suplimentare pentru reținerea salariului și a indemnizației de concediu, și repararea prejudiciului moral,

C O N S T A T Ă:

Aprecierea și soluția instanței de fond:

1. La 6 martie 2020, acționând în interesele reclamantului Goia Artur, avocatul Istrate Iaroslav a intentat o acțiune civilă în Judecătoria Chișinău, sediul Centru, împotriva ÎS „Stațiunea Didactico-Experimentală din Stăuceni" și Agenției Proprietății Publice, solicitând:
   - Încasarea în mod solidar din contul pârâților în beneficiul reclamantului a salariului restant în sumă de 149798,15 lei și a plății suplimentare în mărime de 0,3 %, pentru fiecare zi de întârziere din suma salariului neplătit;
   - Încasarea în mod solidar din contul pârâților în beneficiul reclamantului a indemnizației de concediu anual pentru anul 2018, în sumă de 18 000 lei, cu încasarea plății suplimentare în mărime de 0,3 %, pentru fiecare zi de întârziere din suma salariului neplătit;
   - Încasarea în mod solidar din contul pârâților în beneficiul reclamantului a prejudiciului moral în sumă de 30 000 lei, ca rezultat al privării ilegale de salariul

garantat;

- Compensarea cheltuielilor de judecată din contul pârâților.

2. Pe cale extrajudiciară, la 20 februarie 2020, reprezentantul reclamantului a înaintat ÎS „Stațiunea Didactico-Experimentală din Stăuceni” și Agenției Proprietății Publice o somație, având obiectul similar pretențiilor din acțiune. La 3 martie 2020, Agenția Proprietății Publice a respins somația ca neîntemeiată (f.d. 4-7 Vol.I, 7 Vol.II).
3. La 15 decembrie 2021, în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare, acțiunea civilă a fost concretizată, reclamantul solicitând:

- Anularea ordinului nr. 15 rs/19-c din 14 mai 2019, emis de ÎS „Stațiunea Didactico-Experimentală din Stăuceni ca fiind ilegal;
- Încasarea din contul ÎS „Stațiunea Didactico-Experimentală din Stăuceni” în beneficiul lui Goia Artur, a sumei de 125 508,79 lei, cu titlu de salariu restant și a plății suplimentare în mărime de 0,3 %, pentru fiecare zi de întârziere din suma salariului neplătit în termen;
- Încasarea din contul ÎS „Stațiunea Didactico-Experimentală din Stăuceni” în beneficiul lui Goia Artur, a sumei de 18 000 lei, pentru concediu anual pentru anul 2018 și a plății suplimentare în mărime de 0,3 %, pentru fiecare zi de întârziere din suma salariului neplătit în termen;
- Încasarea în mod solidar din contul pârâților în beneficiul lui Goia Artur, a prejudiciului moral în sumă de 30 000 lei, ca rezultat al privării ilegale de salariul garantat;
- Compensarea cheltuielilor de judecată din contul pârâților.

4. Avocatul justifică cerințele prin invocarea temeiurilor de drept prevăzute la art. 117, art. 119, art. 142 alin. (1), lit. a)-b), art. 143 alin. (1) lit. a)-b), art. 144 alin. (2)-(3), art. 145 alin. (1)-(2) și alin. (4), art. 147, art. 329 alin. (1), art. 330 alin. (1) lit. e)-f) și alin. (2), art. din Codul muncii și art. 90, art. 94 și art. 96 Cod procedură civilă.
5. În fapt, relatează că, la 19 februarie 2018, în temeiul ordinului de angajare nr. 100p, emis de către Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului din 9 februarie 2018 și a contractului individual de muncă nr. 24 din 19 februarie 2018, reclamantul a fost numit în funcție de administrator la ÎS „Stațiunea Didactico-Experimentală din Stăuceni” pe un termen de până la 31 decembrie 2020.
6. Conform condițiilor contractului de muncă, salariul lunar a fost stabilit în mărime de 18000 lei, fapt confirmat și prin schema desfășurată de încadrare și salarizare a personalului anexată la dosar. Prin ordinul nr. 2-p din 28 ianuarie 2019, s-a acceptat demisia lui Goia Artur din funcția de administrator al ÎS „Stațiunea Didactico-Experimentală din Stăuceni” și a fost încetat contractul nr. 24 din 19 februarie 2018, începând cu 28 ianuarie 2019. Conform pct. 3 al ordinului nr. 2-p din 28 ianuarie 2019, dlui Artur Goia i se vor calcula și achita din contul ÎS „Stațiunea Didactico-Experimentală din Stăuceni” toate restanțele salariale ce i se cuvin.

7. Însă, ÎS „Staţiunea Didactico-Experimentală din Stăuceni” nu a achitat salariul restant pe perioada 1 martie 2018-28 ianuarie 2019, în sumă de 125 508,79 lei, precum şi indemnizaţiile de concediu anual pentru anul de muncă 2018, care urmau să fie achitate în mărime de 18 000 lei în temeiul art. 117, art. 119 Codul muncii şi pct. 6.4 din contractul individual de muncă.
8. Consideră că angajatorul acţionează abuziv, deoarece conform art. 9 alin. (l) lit. d) din Codul muncii, salariatul are dreptul la achitarea la timp şi integrală a salariului în corespundere cu calificarea sa. La fel, consideră că drepturile salariale intră în sfera de reglementare a dreptului de proprietate, invocă faptul că în prezenta speţă a avut loc încălcarea Protocolului nr. 1 la Convenţia Europeană a Drepturilor Omului.
9. Susţine că certificatul nr. 18/132C din 26 noiembrie 2018, dovedeşte că datoria salarială a pârâtului către reclamant la 31 octombrie 2018, constituie suma de 97 618,15 lei.
10. Sub aspect subiectiv, reprezentantul reclamantului menţionează că în consecinţa ilegalităţilor comise de către pârât, reclamantul a avut de suferit deoarece a rămas practic fără singura sursă de existenţă în contextul în care era singurul întreţinător al familiei. Consideră că prin acţiunile ilegale ale angajatorului i s-a cauzat reclamantului un prejudiciu moral considerabil, întrucât a fost privat ilegal de dreptul de a dispune de salariul garantat, iar faptul că a fost ilegal lipsit de sursa de venit, lezează grav drepturile şi garanţiile sociale şi condiţiile de trai. Astfel, reclamantul pretinde sumă de 30 000 lei, fiind echitabilă, proporţională şi suficientă pentru acoperirea în echivalent bănesc a suferinţelor cauzate.

11. *ÎS „Staţiunea Didactico-Experimentală din Stăuceni” a depus referinţă prin care a solicitat respingerea cererii de chemare în judecată, ca fiind neîntemeiată* (f.d. 49-51 Vol.I).
12. În sinteza de fapt şi de drept relatată în referinţă, pârâta indică că prin ordinul nr. 100p din 9 februarie 2018 adoptat de Ministerul Agriculturii Dezvoltării Regionale şi Mediului Liviu Volconovici, Goia Artur a fost numit în funcţia de administrator interimar al ÎS „Staţiunea Didactico-Experimentală din Stăuceni”, începând cu 15 februarie 2018.
13. Ordinul a fost prezentat întreprinderii la momentul schimbării administratorului anterior Cociug Viorel (15 februarie 2018).
14. La 2 iunie 2018, Goia Artur a prezentat întreprinderii o altă versiune a aceluiaşi ordin cu nr. 100p din 9 februarie 2018, în care acesta este numit administrator pentru o perioadă determinată (19 februarie 2018- 31 decembrie 2020), fără respectarea prevederilor legale de organizare şi efectuare a concursului la ocuparea funcţiei de administrator al întreprinderii de stat.
15. Presupunând că ordinul modificat, coordonat de alte persoane decât cele din versiunea originală, este autentic, se pune problema legalităţii acestuia, având în vedere că potrivit Legii nr. 246/2017 şi prevederilor Statutului ÎS „Staţiunea Didactico Experimentală din Stăuceni” şi ale Regulamentului Consiliului de

Administrație al întreprinderii, aprobat prin ordinul nr. 214/2016 al Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, conform cărora administratorul întreprinderii de stat este desemnat de fondatorul întreprinderii, la propunerea consiliului de administrație, după selectarea prin concurs a candidaturii acestuia.

16. Aici pârâta accentuează că Consiliul de Administrație al ÎS „Stațiunea Didactico Experimentală din Stăuceni" nu a desfășurat nici un concurs pentru ocuparea funcției de administrator al întreprinderii în perioada 15 februarie 2018 - 2 iunie 2018, dar, nici ulterior, în perioada în care Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului a exercitat calitatea de fondator al întreprinderii, iar în ședințele proxime ale Consiliului de administrație al întreprinderii (18 octombrie 2017 și 4 aprilie 2018) nu a fost abordat subiectul dat.
17. Astfel, de către autoritatea emitentă au fost emise două ordine cu același număr din aceiași dată însă cu conținut total diferit. Textul ordinului menționat nu este unul univoc, iar în temeiul acestuia au apărut raporturi juridice ambivalente.
18. Întreprinderea a solicitat în repetate rânduri autorității emitente să examineze ambele versiuni ale ordinului nr. 100p din 9 februarie 2018 și să comunice care dintre acestea întrunește cerințele legale. Totodată, a solicitat copia contractului și a carnetului de muncă ce-l vizează pe dl Goia Artur. La ce, în răspuns Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare a primit doar o copie autentificată a ultimei versiuni a ordinului. Ulterior, a prezentat copia contractului individual de muncă nr. 24 din 19 februarie 2019, în care nu este stipulată mărimea salariului. Prin urmare, consideră că, Goia Artur își întemeiază pretențiile pe acte nule.
19. Între altele, pârâta adaugă că, Goia Artur a gestiona defectuos întreprinderea, deoarece nu a achitat plățile salariale salariaților. Totodată, invocă faptul că în această perioadă reclamantul ar fi cauzat prejudicii întreprinderii în sumă de 539 917,59 lei. Astfel, solicită respingerea ca neîntemeiate pretențiile reclamantului (f. d. 49-51 Vol.I).

20. *Agenția Proprietății Publice prin referința prezentată a solicitat respingerea cererii de chemare în judecată, ca fiind neîntemeiată*. A indicat că, la 19 februarie 2018, a fost încheiat contractul nr. 24, între Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului (Fondator) și Goia Artur (administrator al întreprinderii). Ulterior, prin Hotărârea Guvernului nr. 806/2018, Agenției Proprietății Publice i-a fost atribuit statutul de fondator al ÎS „Stațiunea Didactico-Experimentală din Stăuceni".
21. Potrivit art. 7 alin. 5) al Legii nr. 246/2017 cu privire la întreprinderea de stat și întreprinderea municipală, contractul individual de muncă al administratorului stabilește drepturile și obligațiile părților, inclusiv restricțiile privind drepturile de folosință și dispunere a patrimoniului întreprinderii de stat/municipale, prevede modul și condițiile de remunerare a administratorului, stabilește obiectivele de performanță ale acestuia, răspunderea materială a părților, precum și condițiile de încetare și reziliere a contractului.
22. Astfel, condițiile de remunerare a muncii au fost prevăzute în capitolul VI din

contractul nr. 24 din 19 februarie 2018.

23. Contractul individual de muncă-model al administratorului întreprinderii de stat/municipale stabilește atribuțiile fondatorului, administratorului, drepturile acestora, condițiile de remunerare a muncii administratorului, responsabilitatea părților și modul de rezolvare a conflictelor, condițiile de modificare a contractului și încetarea lui. Pct. 6.1 din contractul încheiat cu reclamantul prevede că salariul de bază, modul și condițiile de salarizare a administratorului se determină în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 743/2002 și se achită din contul mijloacelor întreprinderii.
24. Aceiași situație este reglementată și în prevederile pct. 6.1 din contractul-tip între fondator și administratorul întreprinderii de stat, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 770/1994, administratorului i se stabilește un salariu de funcție în mărime de suma de bani, care se achită din contul mijloacelor întreprinderii.
25. Agenția Proprietății Publice indică asupra prevederilor art. 184 alin. (2) Cod civil, care statuează că membrul (fondatorul) persoanei juridice nu răspunde pentru obligațiile persoanei juridice, iar persoana juridică nu răspunde pentru obligațiile membrului (fondatorului). Agenția Proprietății Publice nu poartă răspundere pentru obligațiunile întreprinderii, și invers, întreprinderea nu răspunde pentru obligațiunile fondatorului sau a membrilor săi. Totodată, conform prevederilor art. l și art. 6-7 alin. (4) al Legii nr. 246/2017 cu privire la întreprinderea de stat și întreprinderea municipală, întreprinderea de stat poartă răspundere pentru obligațiile sale împreună cu toate bunurile ce le dețin cu drept de proprietate. În context, fondatorul Agenția Proprietății Publice nu poartă răspundere pentru obligațiunile întreprinderii, pe care a înființat-o și respectiv întreprinderea ÎS „Stațiunea Didactico-Experimentală din Stăuceni” nu poartă răspundere pentru obligațiile fondatorului.
26. Remarcă faptul că reclamantul nu contestă careva acte emise de Agenția Proprietății Publice, iar pretențiile acestuia decurg din nerespectarea obligațiunilor contractuale a întreprinderii față de reclamant. Prin urmare, ÎS „Stațiunea Didactico-Experimentală din Stăuceni” trebuie să se expună asupra legalității calculelor aferente retribuirii muncii.
27. Totuși atrage atenția că din norma prevăzută la art. 45 din Codul muncii, dreptul salariatului de a primi retribuția muncii prestate, este un drept condiționat de prestarea muncii în conformitate cu obligațiunile care îi revin prin contract și prin lege. Mai mult, Legea nr. 246/2017 prevede în mod expres că, administratorul ca organ executiv conduce activitatea și asigură funcționalitatea eficientă a întreprinderii, și poartă răspundere pentru neexecutarea sau executarea neconformă a atribuțiilor stabilite în contractul individual de muncă al administratorului. În cele din urmă, responsabilitatea privind achitarea salariilor cade în sarcina nemijlocită a administratorului. Respectiv, circumstanțele determinate în cererea de chemare în judecată, implică însăși vinovăția administratorului, în cazul dat a reclamantului (f.d. 83-85 Vol. I).
28. După concretizarea pretențiilor de către reclamant, pârâta Agenția Proprietății

Publice a reiterat poziția sa în prezenta cauză reflectată în referința inițială. A precizat că, la 19 februarie 2018, reclamantul Goia Artur a semnat cu fondatorul ÎS „Staţiunea Didactico-Experimentală din Stăuceni”, Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului, contractul de muncă nr. 24, pe un termen de până la data de 31 decembrie 2020. La 14 decembrie 2018, reclamantul Goia Artur a depus în adresa Agenției Proprietății Publice cererea de demisie conform prevederilor cadrului normativ în vigoare. Ulterior, la 15 ianuarie 2019, reclamantul Goia Artur a depus repetat în adresa Agenției Proprietății Publice cererea de demisie, care a fost acceptată de către directorul general al Agenției, fapt confirmat prin ordinul nr. 2P din 28 ianuarie 2019. Potrivit pct. 2 al ordinului nr. 2P din 28 ianuarie 2019, se desface contractul de management nr. 24 din 19 februarie 2018, începând cu data de 28 ianuarie 2019. Totodată, pct. 3 al ordinului nr. 2P din 28 ianuarie 2019, prevede că dlui Goia Artur i se vor calcula și achita din contul ÎS „Staţiunea Didactico-Experimentală din Stăuceni” toate plățile ce se cuvin, reieșind din legislația muncii în vigoare. Astfel, ÎS „Staţiunea Didactico-Experimentală din Stăuceni” urma să asigure calculul remunerării muncii dlui Goia, în legătură cu desfacerea contractului de management nr. 24 din 19 februarie 2018 și plata recompensei din contul întreprinderii. La 28 ianuarie 2019, Agenția Proprietăți Publice a emis ordinul nr. 2P, în temeiul art. 85 alin. (4^1) al Codului muncii, art. 7 din Legea nr. 246/2017 și procesul-verbal nr. 2 din 28 ianuarie 2019 al ședinței Consiliului de administrație.

29. Atrage atenția că Goia Artur nu a prezentat careva probe care ar determina că prin cererea sa de demisie depusă i s-au adus careva prejudicii morale. Face referire la art. 7 alin. (6) al Legii nr. 246/2017 cu privire la întreprinderea de stat și întreprinderea municipală, care stabilește că fondatorul nu are dreptul să intervină în activitatea operativă a întreprinderii de stat/municipale după încheierea și înregistrarea contractului individual de muncă cu administratorul, cu excepția cazurilor prevăzute de legislație, de statut și de contract.

30. În final, indică asupra faptului că prin Hotărârea din 22 februarie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central, a fost constatată insolvabilitatea debitorului și s-a intentat procesul de insolvabilitate față de ÎS „Staţiunea Didactico-Experimentală din Stăuceni”.

31. *Lichidatorul ÎS „Staţiunea Didactico-Experimentală din Stăuceni”, Igor Bulgaru, nu a recunoscut acţiunea înaintată de reclamant, considerând-o neîntemeiată*. Această concluzie lichidatorul a susținut-o în instanță argumentând că, prin hotărârea din 22 februarie 2022 a Judecătoriei Chișinău, s-a respins cererea introductivă înaintată de creditorul SRL „Crist-Valg”, s-au admis cererile creditorilor BC „MoldovaAgroindbank” SA, SRL „Misevici-Agro”, ÎS „Staţiunea Tehnologico-Experimentală Maximovca” și SRL „RGG Agro-Lux" de alăturare la cererea introductivă și s-a constatat insolvabilitatea debitorului cu intentarea procesului de insolvabilitate față de ÎS „Staţiunea Didactico-Experimentală din Stăuceni”, s-a ridicat dreptul lui Ciudin Maxim de administrare și s-a desemnat în

calitate de administrator al insolvabilității Bunescu Oleg. Termenul de înaintare a cererilor de admitere a creanțelor a fost stabilit până la 8 aprilie 2022, inclusiv.

32. La 21 aprilie 2022, tot peste termen, Goia Artur a depus cerere de admitere și validare a creanței în mărime de 143 508,79 lei la rangul II și în mărime de 462 260,06 lei cu titlu de plăți suplimentare și 18 000 lei cu titlu de prejudiciu moral la rangul VI, solicitând totodată și repunerea în termen a cererii.

33. Prin încheierea din 7 martie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central a fost repusă în termen cererea lui Goia Artur privind admiterea creanțelor în mărime totală de 623 768,85 lei.

34. Prin hotărârea adunării creditorilor ÎS „Stațiunea Didactico-Experimentală din Stăuceni" din 3 martie 2023, s-a decis aprobarea intrării în faliment, cu propunerea desemnării în calitate de lichidator a lui Bulgaru Igor. Prin încheierea din 9 martie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central, a fost dispusă trecerea debitorului ÎS „Stațiunea Didactico-Experimentală din Stăuceni" în procedura falimentului, în vederea lichidării patrimoniului și distribuirii produsului rezultat, iar în funcție de lichidator a fost investit administratorul autorizat Bulgaru Igor.

35. Notează că, în calitate de lichidator a depus în instanță tabelul definitiv al creanțelor în care creanța creditorului Goia Artur a fost inclusă în tabel cu suma de 143508,79 lei la rangul II și cu suma de 462 260,06 lei la rangul VI, însă nu a fost acceptată spre validare. La 13 mai 2023, Goia Artur, prin intermediul reprezentantului său, avocatul Istrate Iaroslav, a depus contestație la neincluderea în tabelul creanțelor. Prin încheierea din 14 iulie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central, instanța de insolvabilitate a admis contestația depusă de creditorul Goia Artur la neadmiterea spre validare în tabelul definitiv al creanțelor la rangul II cu suma de 143 508,79 lei, la rangul V cu suma de 18000 lei și la rangul VI cu suma de 462 260,06 lei și a constatat existența unui litigiu de drept în partea acestor sume. Astfel, s-a radiat din tabelul definitiv al creanțelor al debitorului ÎS „Stațiunea Didactico-Experimentală din Stăuceni" creanța lui Goia Artur în sumă de 143508,79 de la rangul II și în sumă de 462 260,06 lei de la rangul VI. S-a explicat creditorului Goia Artur dreptul de a prelua sau de a depune cerere de chemare în judecată în ordine generală pentru confirmarea creanței sale față de ÎS „Stațiunea Didactico-Experimentală din Stăuceni". Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 17 octombrie 2023, s-a respins recursul declarat de avocatul Istrate Iaroslav în interesele lui Goia Artur și s-a menținut încheierea din 14 iulie 2023.

36. Lichidatorul consideră că instanța de drept comun nu este competentă să examineze pretenția privind anularea ordinului nr. 15rs/19-c din 14 mai 2019 emis de ÎS „Stațiunea Didactico-Experimentală din Stăuceni", considerând competentă instanța de contencios administrativ.

37. Cu privire la pretenția privind încasarea salariului restant, lichidatorul a solicitat respingerea acesteia ca neîntemeiată invocând că certificatul nr. 18/132C din 26 noiembrie 2018, care a stat la baza stabilirii mărimii salariului reclamantului a fost anulat prin ordinul nr. 15rs/19-c din 14 mai 2019 emis de ÎS „Stațiunea Didactico-Experimentală din Stăuceni".

38. Consideră că stabilirea salariului lunar al reclamantului se face în conformitate cu Hotărârea Guvernului nr. 743/2002 cu privire la salarizarea angajaților din unități cu autonomie financiară.
39. Referitor la penalitatea solicitată de reclamant, lichidatorul menționează că reprezintă o pretenție accesorie datoriei de bază, în lipsa datoriei, aceasta nu poate fi calculată. Pretenția privind repararea pretinsului prejudiciu moral, o consideră neargumentată, deoarece toate acțiunile pârâtei au fost în conformitate cu dispozițiile legale. Pretenția privind încasarea cheltuielilor de judecată, de asemenea o consideră neîntemeiată, dat fiind lipsa unui raport detaliat al avocatului privind volumul de lucru efectiv realizat în prezenta cauză.
40. *Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 24 iunie 2024,* s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de avocatul Istrate Iaroslav, în interesele lui Goia Artur, împotriva ÎS „Stațiunea Didactico-Experimentală din Stăuceni", în proces de faliment și Agenției Proprietății Publice cu privire la anularea ordinului nr. 15 rs/19-c din 14 mai 2019, încasarea salariului restant, a indemnizației de concediu, a penalităților, repararea prejudiciului moral, precum și compensarea cheltuielilor de judecată. S-a anulat ordinul nr. 15 rs/19-c din 14 mai 2019, emis de ÎS „Stațiunea Didactico-Experimentală din Stăuceni". S-a încasat din contul ÎS „Stațiunea Didactico-Experimentală din Stăuceni", cod fiscal 1003600169651, cu sediul în mun. Chișinău, localitatea Stăuceni, str. Grătiești, nr. 1, în beneficiul lui Goia Artur, născut la 23 septembrie 1990, cod numeric personal 2007022017135, domiciliat în orașul Sîngerei, str. Independenței, nr. 104, ap. 60, suma de 125 508 (una sută douăzeci și cinci mii cinci sute opt) lei și 79 bani cu titlu de salariu restant, suma de 20 000 (douăzeci mii) lei cu titlu de prejudiciu moral, suma de 1 500 (una mie cinci sute) lei cu titlu de cheltuieli de judecată de asistență juridică, precum și suma de 14 (patrusprezece) lei și 45 bani cu titlu de cheltuieli de judecată poștale. În rest, s-a respins, ca fiind neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de avocatul Istrate Iaroslav, în interesele lui Goia Artur, împotriva ÎS „Stațiunea Didactico-Experimentală din Stăuceni", în proces de faliment și Agenției Proprietății Publice cu privire la anularea ordinului nr. 15 rs/19-c din 14 mai 2019, încasarea salariului restant, a indemnizației de concediu, a penalităților, repararea prejudiciului moral, precum și compensarea cheltuielilor de judecată. S-a încasat din contul ÎS „Stațiunea Didactico-Experimentală din Stăuceni", cod fiscal 1003600169651, cu sediul în mun. Chișinău, localitatea Stăuceni, str. Grătiești, nr. 1, în beneficiul statului suma de 3 965 (trei mii nouă sute șaizeci și cinci) lei și 26 bani cu titlu de cheltuieli de judecată sub forma taxei de stat, de a cărei plată, reclamantul a fost scutit, dar nu mai târziu de 6 luni din data adoptării de către instanţa de judecată a hotărârii.

Poziția părților în instanța de apel:

41. *Nefiind de acord cu soluţia instanţei de fond, la 19 iulie 2024, în termenul de declarare a apelului, Igor Bulgaru, lichidator al ÎS „Stațiunea Didactico-Experimentală din Stăuceni"* a înaintat cerere de apel, solicitând scutirea/amânarea

plății taxei de stat după examinarea cauzei, în conformitate cu art. 86 alin.(2) CPC al RM. Admiterea prezentei cereri de apel. Casarea hotărârii Judecătoriei mun. Chișinău sediul Centru nr. 2-4622/2020 din 24.06.2024, cu trimiterea cauzei la rejudecare în prima instanța sau cu emiterea unei noi decizii privind respingerea integrală a cererii de chemare în judecată depuse de Goia Artur împotriva Î.S. „Staţiunea Didactico-Experimentală din Stăuceni" în procedura falimentului privind încasarea salariului restant, indemnizației de concediu, a penalităților, repararea prejudiciului moral, precum și compensarea cheltuielilor de judecată.

42. În motivarea cererii de apel lichidatorul Igor Bulgaru a invocat că după cum rezultă din acţiunea concretizată a reclamantului/intimat prin cererea concretizată de chemare în judecată din 15.12.2021 a fost solicitată: Repunerea în termenul omis din motivele întemeiate și a dispune anularea ordinului nr. 15rs/19-c din 14.05.2019 emis de IS „Staţiunea Didactico-Experimentală din Stăuceni", ca fiind ilegal, însă prima instanţa nu s-a expus asupra unei asemenea cerinţe, faptul ce rezultă din motivarea hotărârii contestate.
43. Conform certificatului nr. 18/132C din 26 noiembrie 2018 eliberat de către ÎS „Staţiunea Didactico-Experimentală din Stăuceni", la situaţia din 31 octombrie 2018, restanţa la plata salariului lui Goia Artur în cadrul ÎS „Staţiunea Didactico-Experimentală din Stăuceni" constituia suma de 97 618,15 lei.
44. Acest certificat fiind semnat de către Goia Artur în calitate de administrator al ÎS „Staţiunea Didactico-Experimentală din Stăuceni".
45. La 14 mai 2019, ÎS „Staţiunea Didactico-Experimentală din Stăuceni" a dispus anularea certificatului nr. 18/132C din 26 noiembrie 2018 prin ordinul nr. 15rs/19c.
46. Astfel, ordinul nr. 15rs/19-c din 14 mai 2019 reprezintă un act administrativ individual defavorabil, ce urmează a fi anulat prin respectarea prevederilor Codului Administrativ.
47. Cerinţa înaintată urma a fi restituită sau scoasă de pe rol, deoarece nu ţine de competenţa instanţei de drept comun, ci de competenţa instanţei de contencios administrativ, în conformitate cu prevederile Codului administrativ.
48. Astfel, prima instanţa la examinarea și soluţionarea unei asemenea pretenţii a încălcat regulile cu privire la competenţă jurisdicţională și a judecat cauză în lipsa competenţei, ce dictează necesitatea de casare a hotărârii recurate în această parte.
49. Suplimentar, prima instanţa în susţinerea anulării ordinului în cauză a constatat că, apelanta nu a argumentat necesitate emiterii ordinului şi la emiterea acestui act lipseşte motivarea, pârâta nu a prezentat un alt document contabil sau probe, care să indice greşeli de calcul sau că cuantumul salariului reclamantului ar fi altul şi că pentru munca în cadrul întreprinderii realizată în perioada 1 martie 2018-28 ianuarie 2019.
50. Acest fapt demonstrează cert că instanţa de judecată a examinat superficial cauza, deoarece la materialele cauzei au fost anexate actele probatorii: prescripţia cu privire la rezultatele inspectării financiare tematice la Î.S. „Staţiunea Didactico-Experimentală din Stăuceni" nr. 27-06-10/1283 din 21.12.2018, ce denotă că,

drept urmare a îndeplinirii cerinţelor din prescripţia Inspecţiei Muncii, certificat nr. 18/132c din 26.11.2018 prezentat de reclamant, care a stat la baza stabilirii mărimii datoriei pe salariu a fost anulat prin ordin nr. 15 rs/19-c din 14.05.2019 emis de Î.S. „Staţiunea Didactico-Experimentală din Stăuceni”, în baza la art. 146 CA.

51. Totodată, au fost prezentate actele ce demonstrează că reclamantul primea mijloacele financiare în contul stingerii restanţei salariale, inclusiv sub decont/în avans, cheltuielile ce ulterior nu au fost confirmate, în total în sumă de 88 201,93 lei, la fel, că reclamantul a luat în baza de facturi fiscale bunuri materiale în proprietatea sa privată fără achitare/restituire la pârâta, în sumă totală de 26724 lei, la fel, a efectuat din contul pârâtei reparaţii la mijlocul de transport propriu în sumă de 2805 lei şi altele, şi anume: dispoziţii de plată de casă nr. 102 din 16.03.2018, suma primită de 1500 lei (salariu), nr. 96 din 15.03.2018 sumă primită de 4898 lei, nr. 97 din 16.03.2018 sumă de 400 lei, nr. 115 din 16.03.2018 sumă de 1200 lei, nr. 120 din 28.03.2018, sumă primită de 19147,18 lei, nr. 125 din 31.03.2018 sumă de 450 lei, nr. 141 din 11.04.2018, sumă primită de 500 lei, nr. 144 din 13.04.2018 sumă primită de 300 lei, nr. 155 din 22.04.2018, sumă primită de 500 lei, nr. 159 din 27.04.2018 sumă primită de 10 000 lei, nr. 160 din 02.05.2018 sumă primită de 14500 lei, nr. 162 din 04.05.2018 sumă primită de 1846,83 lei, nr. 184 din 16.05.2018 suma primită de 2800 lei, nr. 199 din 29.05.2018 sumă primită de 1050 lei, nr. 242 din 03.07.2018 sumă primită de 1325 lei, nr. 267 din 24.07.2018 sumă primită de 3500 lei, nr. 306 din 13.08.2018 sumă primită de 2000 lei, nr. 326 din 17.08.2018 sumă primită de 5000 lei (salariu), nr. 391 din 391 din 20.09.2018 sumă primită de 2000 lei, nr. 439 din 17.10.2018, sumă primită de 1700 lei, nr. 456 din 25.10.2018 sumă primită de 1000 lei, nr. 474 din 25.10.2018 sumă primită de 1584,92 lei), listele de plată a salariului (nr. 0000000022 din 05.04.2018, sumă primită de 2000 lei, nr. 0000000028 din 08.05.2018 sumă primită de 5000 lei, nr. 0000000030 din 16.05.2018 sumă primită de 3500 lei; factura fiscală nr. AAC 0171620 din 23.05.2018, factura fiscala Orange nr. AAD1395578 din 29.05.2018 (telefonul cumpărat de pârât) - telefonul Samsung Galaxy transmis de pârât reclamantului la preţ de 9000 lei; factura fiscală nr. AAE 81118049 din 30.10.2018, bunuri transmise de pârât către reclamant la preţ de 17724 lei; actul de îndeplinire a lucrărilor de reparaţie nr. 2315, factura fiscală nr. IY 0207297 din 25.09.2018 eliberată de Motus Auto MG SRL pe numele Î.S. „Staţiunea Didactico-Experimentală din Stăuceni” pentru reparaţia mijlocului de transport a reclamantului (Volkswagen Passat 2,0 diesel, nr. de înm. NOE 876), semnată de Goia Artur pe sumă de 2805 lei şi etc. Toate aceste fapte au fost neglijate de prima instanţa la emiterea soluţiei finale.

52. Totodată, apelantul nu este de acord cu argumentele primei instanţe referitor la încasarea salariului restant în sumă de 125 508,79 lei și le consideră neîntemeiate și eronate, or cert este că prima instanţa în totalmente a ignorat argumentele apelantei prezentate în referinţa la acţiunea și pledoarii prezentate instanţei de fond, faptul ce rezultă expres din partea motivată a hotărârii contestate.
53. Reclamantul a activat în cadrul Î.S. „Staţiunea Didactico-Experimentală din Stăuceni" şi a avut calitate de administrator în perioada 09.02.2018-28.01.2019, o perioadă mai mică de un an de zile.
54. Urmează de menţionat că reclamantul/intimat îşi bazează cerinţele sale pe următoarele acte:
    - Contractul individual de muncă nr. 24, din 19.02.2018, ce denotă stabilirea relaţiilor de muncă şi angajarea lui în funcţie de administrator pe un termen de până la data de 31.12.2020;
    - Ordinul de angajare nr.100 p, emis la data de 09.02.2018 de către Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale şi Mediului al RM, ce atestă angajarea lui în funcţie de administrator;
    - Schema desfăşurată de încadrare şi salarizare a personalului Î.S. „Staţiunea Didactico-Experimentală din Stăuceni", ce denotă salariul lunar a fost stabilit în mărime de 18 000 lei;
    - Ordinul nr. 12-8 din 07.05.2018 cu aprobarea mărimii salariilor pentru angajaţi;
    - Ordinul nr. 2-p, din 28.01.2019 cu referire la demisia sa;
    - Certificatul nr. 18/132C din 26.11.2018 care confirmă că datoria salarială a debitorului la data de 31.10.2018, constituie suma de – 97 618,15 lei.
    - Calculul detaliat al restanţei salariale anexat la dosar.
55. Statutul de personal prezentat de reclamant a fost aprobat nu de consiliul de administraţie a întreprinderii, dar de fostul director Tudor Ungureanu, ce contravine prevederilor legale.
56. Ordinul nr. 12-8 din 07.05.2018 cu aprobarea mărimii salariilor pentru angajaţi prezentat de reclamant întru confirmarea mărimii salariului lunar, a fost aprobat nu de Consiliul de administraţie a întreprinderii, dar de dânsul în calitate de administrator, ce este contrar prevederilor legale. Acest fapt a fost lăsat fără apreciere de către prima instanță.
57. Prin Raportul inspectării financiare tematice la I.S. „Staţiunea Didactico-Experimentală din Stăuceni" din 30.11.2018 pentru perioada 01.01.2016-01.10.2018 (pag.2) şi prescripţia cu privire la rezultatele inspectării financiare tematice la I.S. „Staţiunea Didactico-Experimentală din Stăuceni" nr. 27-06-10/1283 din 21.12.2018 întocmite de Inspecţia Financiară (pag.l), printre alte neregularităţi, încălcări în executare de către administrator a atribuţiilor de serviciu, ce au dus la prejudiciile cauzate, venituri diminuate cu 92 700 lei, s-a constatat că administratorului întreprinderii Goia Artur i-au fost calculate şi parţial achitate plăţi salariale pentru ore suplimentare şi zile de odihnă în sumă totală de 19 700 lei, neprevăzute în contractul încheiat între Fondator şi Administrator.

58. Prin prescripţiile Inspecţiei Financiare au fost înaintate cerinţele către Î.S. „Staţiunea Didactico-Experimentală din Stăuceni”, inclusiv la pct. 2 - de întreprins măsuri ce se impun privind recuperarea cheltuielilor neîntemeiate în sumă de 19 700 lei şi a veniturilor diminuate de 92 700 lei, precum şi de efectuat corectările corespunzătoare în evidenţa contabilă.
59. Ca urmare a îndeplinirii cerinţelor din prescripţia Inspecţiei Muncii, certificat nr. 18/132c din 26.11.2018 prezentat de reclamantul care a stat la baza stabilirii mărimii datoriei pe salariu a fost anulat prin ordin nr. 15 rs/19-c din 14.05.2019 emis de I.S. „Staţiunea Didactico-Experimentală din Stăuceni”, în baza art. 146 CA.
60. Ordinul nr. 12-18 din 17.05.2018 (privind stabilirea salariului reclamantului) prezentat de către cel din urmă care a stat la baza stabilirii mărimii datoriei pe salariu a fost anulat prin ordinul emis de I.S. „Staţiunea Didactico-Experimentală din Stăuceni” în baza la art. 146 CA. Acest fapt, la fel, a fost lăsat fără apreciere de către prima instanţa.
61. Prin certificatul nr. 20-9C din 08.09.2020 eliberat de I.S. „Staţiunea Didactico-Experimentală din Stăuceni” potrivit procesului-verbal privind rezultatele inventarierii din 08.02.2019 s-a constatat că cet. Goia Artur a cauzat prejudicii materiale Î.S. „Staţiunea Didactico-Experimentală din Stăuceni” în sumă de 539917,59 lei în perioada 19.02.2018-28.01.2019. Faptul dat la fel a fost ignorat în totalmente de către prima instanţă.
62. În referinţa prezentată, Agenţia Proprietăţii Publice a obiectat la acţiunea lui Goia Artur, inclusiv cu referire la normele legale sus-citate şi art. 45 al Codului muncii, menţionând că potrivit prevederilor legale dreptul salariatului de a primi retribuţia muncii prestate, este un drept condiţionat de prestarea muncii în conformitate cu obligaţiunile care îi revin prin contract şi prin lege.
63. În cadrul dosarului civil, de debitorul insolvabil au fost prezentate dispoziţii de plată, tabelele de pontaj şi alte acte aferente, ce denotă neîndeplinirea, îndeplinirea necorespunzătoare a atribuţiilor de serviciu de către reclamant, inclusiv actele de constatare, ce stabilesc prejudicii aduse Î.S. „Staţiunea Didactico-Experimentală din Stăuceni”.
64. În hotărârea motivată lipseşte expunerea instanţei de judecată asupra unor asemenea probe, cu încălcarea prevederilor art. 118, 130 CPC.
65. Toate aceste circumstanţe cu referire la existenta probelor sus enumerate este confirmată prin încheierea Judecătoriei Chişinău, sediul Central nr. 2i-347/20 din 14.07.2023 şi prin decizia Curţii de Apel Chişinău nr. 2ri-489/23 din 17.10.2023, or, au fost prezentate materialele dosarului aflat spre examinare la Judecătoria Chişinău, sediul Centru.
66. În asemenea împrejurări, actele de bază confirmative prezentate de reclamant întru demonstrarea mărimii salariului lunar şi existenţei restanţei salariale reprezintă în sine actele nule şi anulate:
67. Schema desfăşurată de încadrare şi salarizare a personalului Î.S. „Staţiunea Didactico-Experimentală din Stăuceni”, ce denotă salariul lunar a fost stabilit în

mărime de 18 000 lei, a fost aprobată nu de consiliul de administraţie a întreprinderii, dar de fostul director Tudor Ungureanu, ce contravine prevederilor legale, în temeiul art. 7 alin. (5), art. 8 alin. (7) lit. j), b) al Legii nr. 246/2017 cu privire la întreprinderea de stat şi întreprinderea municipală.

68. Ordinul nr. 12-8 din 07.05.2018 cu aprobarea mărimii salariilor pentru angajaţi, a fost aprobat nu de Consiliul de administraţie a întreprinderii, dar de dânsul în calitate de administrator, ce este contrar prevederilor legale și a fost anulat prin ordinul emis de Î.S. „Staţiunea Didactico-Experimentală din Stăuceni” în baza la art. 146 CA.

69. Certificatul nr. 18/132C din 26.11.2018 care confirmă că datoria salarială a debitorului la data de 31.10.2018, constituie suma de 97 618,15 lei, a fost anulat prin ordinul nr. 15 rs/19-c din 14.05.2019 emis de Î.S. „Staţiunea Didactico-Experimentală din Stăuceni”, în baza la art. 146 CA.

70. Astfel, actele ce pot demonstra mărimea salariului lunar al Reclamantului nu există, or, cele prezentate de reclamant sunt actele anulate şi anulabile, iar contractul individual de muncă, ordinul de angajare şi ordinul de demisie reprezintă actele juridice, ce atestă doar stabilirea relaţiilor juridice, fără a stabili mărimea remuneraţiei reclamantului, fapt confirmat de prima instanţa în hotărârea motivată.

71. Respectiv, calculul prezentat de reclamant bazat pe suma salariului lunar de 18 000 lei este neîntemeiat, eronat, lipsit de suport juridic şi probatoriu.

72. Cum și în cazurile enumerate mai sus, prima instanţa nu a dat aprecierea și a neglijat existenta unor asemenea probe prezentate de apelant/pârât.

73. Respectiv, la stabilirea sumei salariului lunar al reclamantului, instanţa de judecată urma să se conducă de prevederile Hotărârii Guvernului nr. 743 din 11.06.2002 cu privire la salarizarea angajaţilor din unităţi cu autonomie financiară, în redacţia la momentul concedierii.

74. În cadrul dosarului civil, de debitorul insolvabil/pârâtul au fost prezentate și anexate la materialele cauzei probe spre infirmarea pretenţiilor reclamantului privind încasarea restantei salariale: dispoziţii de plată de casă (nr. 102 din 16.03.2018 suma primită de 1500 lei (salariu), nr. 96 din 15.03.2018 sumă primită de 4898 lei, nr. 97 din 16.03.2018 sumă de 400 lei, nr. 115 din 16.03.2018 sumă de 1200 lei, nr. 120 din 28.03.2018 sumă primită de 19147,18 lei, nr. 125 din 31.03.2018 sumă de 450 lei, nr. 141 din 11.04.2018 sumă primită de 500 lei, nr. 144 din 13.04.2018 sumă primită de 300 lei, nr. 155 din 22.04.2018, sumă primită de 500 lei, nr. 159 din 27.04.2018 sumă primită de 10 000 lei, nr. 160 din 02.05.2018 sumă primită de 14500 lei, nr. 162 din 04.05.2018 sumă primită de 1846,83 lei, nr. 184 din 16.05.2018 suma primită de 2800 lei, nr. 199 din 29.05.2018, sumă primită de 1050 lei, nr. 242 din 03.07.2018 sumă primită de 1325 lei, nr. 267 din 24.07.2018 sumă primită de 3500 lei, nr. 306 din 13.08.2018 sumă primită de 2000 lei, nr. 326 din 17.08.2018 sumă primită de 5000 lei (salariu), nr. 391 din 391 din 20.09.2018 sumă primită de 2000 lei, nr. 439 din 17.10.2018 sumă primită de 1700 lei, nr. 456 din 25.10.2018 sumă primită de 1000

lei, nr. 474 din 25.10.2018, sumă primită de 1584,92 lei, listele de plată a salariului (nr. 0000000022 din 05.04.2018 sumă primită de 2000 lei, nr. 0000000028 din 08.05.2018 sumă primită de 5000 lei, nr. 0000000030 din 16.05.2018 sumă primită de 3500 lei, factura fiscală nr. AAC 0171620 din 23.05.2018, factura fiscala Orange nr. AAD1395578 din 29.05.2018 (telefonul cumpărat de pârât) - telefonul Samsung Galaxy transmis de pârât către reclamant la preţul de 9000 lei; factura fiscală nr. AAE 81118049 din 30.10.2018, bunuri transmise de pârât către reclamant la preţ de 17724 lei; actul de îndeplinire a lucrărilor de reparaţie nr. 2315, factura fiscală nr. IY 0207297 din 25.09.2018 eliberată de Motus Auto MG SRL pe numele Î.S. „Staţiunea Didactico-Experimentală din Stăuceni" pentru reparaţia mijlocului de transport a reclamantului (Volkswagen Passat 2,0 diesel, nr. de înm. NOE 876), semnată de Goia Artur pe sumă de 2805 lei.

75. Aceste acte denotă că reclamantul primea mijloacele financiare în contul stingerii restanţei salariale, inclusiv sub decont/în avans, cheltuielile ce ulterior nu au fost confirmate, în total în sumă de 88 201,93 lei.
76. Totodată, actele sus enunţate atestă că, reclamantul a luat în baza de facturi fiscale bunuri materiale în proprietatea sa privată fără achitare/restituire la pârâtă, în sumă totală de 26 724 lei, la fel, a efectuat din contul pârâtei reparaţii la mijlocul de transport propriu în sumă de 2805 lei.
77. Grand Total, sumă de 117730,93 lei (88201,93 lei+26742 lei+2805 lei=117730,93 lei).
78. Tabelul de pontaj pentru luna ianuarie 2019 completat de Botnari Andrei, specialist serviciu personal al Î.S. „Staţiunea Didactico-Experimentală din Stăuceni" şi aprobat de Administrator interimar al Î.S. „Staţiunea Didactico-Experimentală din Stăuceni", Ciudin Maxim - denotă lipsa reclamantului de la serviciul întreagă lună, respectiv pentru perioada lipsă nu-i poate fi calculat salariu, or, resprezintă recompensă pentru munca prestată.
79. Alte acte aferente, ce denotă neîndeplinirea, îndeplinirea necorespunzătoare a atribuţiilor de serviciu de către reclamant, inclusiv actele de constatare, ce stabilesc prejudicii aduse Î.S. „Staţiunea Didactico-Experimentală din Stăuceni".
80. În hotărârea motivată lipseşte expunerea instanţei de judecată asupra unor asemenea probe, cu încălcare gravă a prevederilor art. 118, 130 CPC.
81. Nu este de acord cu argumentele primei instanţe referitor la încasarea prejudiciului moral în suma de 20 000 lei şi-l consideră neîntemeiat şi eronat:
82. Prejudiciul moral se repară în formă bănească sau într-o altă formă materială determinată de părţi. Litigiile şi conflictele apărute în legătură cu repararea prejudiciului moral se soluţionează de instanţa de judecată, indiferent de mărimea prejudiciului material ce urmează a fi reparat.
83. Normele legale recunosc că prejudiciul moral constituie o formă distinctă a prejudiciului civil care declanşează răspunderea delictuală.
84. Prejudiciul moral se repară indiferent de existenţa şi întinderea prejudiciului patrimonial.
85. Astfel, prejudiciul este moral numai dacă este urmarea încălcării unor valori de

aceeaşi natură. Numai în cazurile expres prevăzute de lege se admite compensarea prejudiciului moral cauzat prin lezarea drepturilor nepatrimoniale. Dreptul la compensarea prejudiciului moral îl au numai persoanele fizice.

86. Caracterul şi gravitatea prejudiciului moral le apreciază instanţa de judecată, luând în considerare circumstanţele în care a fost cauzat prejudiciul, restrângerea posibilităţilor de viaţă familială şi socială, precum şi statutul social al persoanei vătămate.
87. La determinarea despăgubirii, instanţa de judecată va tinde să acorde o despăgubire care, pe de o parte, are o mărime comparabilă cu cea acordată în mod obişnuit în împrejurări similare şi, pe de altă parte, ia în cont particularităţile cazului.
88. Respectiv, fiecare persoană, care pretinde că a suferit, este în drept să-şi estimeze prejudiciul moral suferit, dar numai instanţa de judecată este împuternicită prin lege să determine mărimea prejudiciului moral prin echivalent bănesc, conducându-se de noţiunea reparării rezonabile, de personalitatea reclamantului şi pârâtului, de circumstanţele cazului concret în care reclamantului i-au fost cauzate suferinţe psihice.
89. Pornind de la premisa că, în general, prejudiciul moral este perceput ca fiind consecinţa negativă, nesusceptibilă de evaluare pecuniară, care rezultă din lezarea unui drept sau interes nepatrimonial şi constă în dureri fizice sau psihice, Reclamantul nu a demonstrat temeinicia sumei solicitate cu titlu de prejudiciul moral, modalitatea de formare şi apreciere a prejudiciului moral.
90. Este de menţionat că prejudiciul moral va fi apreciat după criterii nepatrimoniale: importanţa prejudiciului moral; durata şi intensitatea durerilor fizice si psihice; tulburările şi neajunsurile suferite de victima prejudiciată moral.
91. Aprecierea trebuie făcută *in concreto*, de la caz la caz, în funcţie de toate circumstanţele şi împrejurările cazului dat.
92. În cazul suportării unor prejudicii morale, fiecare persoană vătămată acordă o preţuire diferită valorilor lezate.
93. Persoana vătămată acordă preţuire acelor valori, acţiuni sau creaţii care, prin însuşirile lor, îi satisfac anumite nevoi şi aspiraţii.
94. Importanţa prejudiciului moral depinde de valoarea nepatrimonială căreia i s-a adus atingere, de măsura în care a fost lezată această valoare şi de intensitatea cu care au fost percepute consecinţele vătămării de către persoana vătămată.
95. Din punctul de vedere al duratei şi continuităţii suferinţelor suportate de partea vătămată, pot exista două situaţii: urmările vătămării să fie temporare, trecătoare sau să fie permanente.
96. Chiar dacă urmările sunt trecătoare, în funcţie de durata leziunilor suferite şi de importanţa acestora pentru persoana vătămată, aceasta poate pretinde daune morale. Leziunile sau vătămările permanente sunt resimţite de victimă toată viaţa.
97. La capitolul gradării (intensităţii) durerilor fizice şi/sau psihice suportate urmează să se ţină seama şi de vârsta, sexul, profesia, nivelul de pregătire şi de cultură generală a persoanei vătămate.

98. Este de menţionat şi faptul că şi în cazul suferinţei unor leziuni uşoare sau neînsemnate persoana lezată trebuie, totuşi, să suporte un tratament, în unele cazuri îndelungat şi deosebit de dureros, prejudiciul moral al acesteia constând în suferinţa fizică şi psihică intensă, consecutive tratamentului.
99. Alte criterii de apreciere a prejudiciului moral ar mai putea fi consecinţele prejudiciului în plan social, profesional şi familial, tulburările şi neajunsurile suferite de persoana vătămată etc. Prejudiciile morale fiind nemateriale, nu pot avea un echivalent valoric, deci nu pot fi evaluate în bani.
100. În legislaţie nu există nici-o normă care să prevadă după ce criteriu trebuie evaluat cuantumul despăgubirii pentru repararea daunelor morale.
101. Reiterează că, prin acţiunea depusă, reclamantul a pretins repararea prejudiciului moral cauzat ca urmare a neachitării restanţelor salariale, însă, argumentele expuse în textul cererii de chemare în judecată sunt neîntemeiate şi nu sunt de natură să impună adoptarea unei soluţii de admitere a pretenţiilor formulate de reclamant.
102. Pretinsele acţiuni de rea-credinţă ale pârâtei, apreciate astfel de către reclamant, reprezintă acţiunile îndeplinite, în condiţii legale, de exercitare a drepturilor legitime.
103. Consideră lipsa motivării suficiente din partea instanţei de judecată, iar argumentele invocate le apreciază ca fiind nefondate.
104. Nu este de acord cu argumentele primei instanţe referitor la încasarea cheltuielilor de asistenţă juridică în suma de 1500 lei şi le consideră neîntemeiate şi eronate:
105. Pentru determinarea cuantumului compensaţiei acordate, instanţa de judecată, pentru a face o apreciere corectă, va mai ţine cont de: complexitatea cauzei; noutatea şi dificultatea întrebărilor juridice ridicate de speţă; aportul avocatului la soluţionarea cauzei; timpul şi munca depusă de avocat; aptitudinile speciale necesare pentru a acorda asistenţa (cunoştinţe tehnice speciale, cunoaşterea profundă a unor reglementări de profil, cunoaşterea limbilor străine, a altor procedee de comunicare cu clienţi specifici etc.); faptul în ce măsură munca avocatului în cauza respectivă îi limitează capacitatea de a lucra în alte dosare; rezultatul obţinut; restricţiile de timp impuse de client şi de circumstanţele cauzei; natura şi durata relaţiei dintre avocat şi client; experienţa, reputaţia şi abilitatea avocatului; justificarea şi ponderea mijloacelor de apărare utilizate în cauză; suma despăgubirilor pretinse/obţinute în cauză; alţi factori, la discreţia instanţei.
106. Atunci când partea solicită compensarea cheltuielilor de asistenţă juridică suportate, este necesar ca avocatul căruia i-a fost achitat onorariul să prezinte un raport detaliat, care să cuprindă acţiunile întreprinse, numărul de ore dedicate prestării serviciilor de asistenţă juridică calificate, dar şi modul de formare a onorariului.
107. În speţă, constată că, reclamantul nu a prezentat un raport detaliat al avocatului, din care să rezulte volumul de lucru efectiv realizat de avocat, motive din care, pledează pentru adoptarea unei soluţii de respingere a pretenţiei de compensare a cheltuielilor de asistenţă juridică. Or, în lipsa unui raport motivat al avocatului, este în imposibilitate de a se expune asupra necesităţii, rezonabilităţii şi

caracterului real al cheltuielilor de asistenţă juridică pretinse de reclamant.

108. Acest fapt demonstrează, că Judecătoria Chişinău, sediul Centru nu s-a conformat prevederilor legale referitor la aprecierea probelor prezentate de părţi şi a circumstanţelor pricinii.

109. Se reţine că actul judecătoresc trebuie să corespundă tuturor normelor de drept, să fie clar, înţeles de părţile implicate în litigiu şi să răspundă în mod sigur şi expres la toate cererile şi obiecţiile formulate de către părţi (principiul nr. 6 al Recomandării nr. R (84)5 privind principiile de procedură civilă menite pentru ameliorarea funcţionării justiţiei, adoptată la 28 februarie 1984 de Comitetul Miniştrilor al Consiliului Europei), ceea ce la cazul prezentei speţe este lipsă.

110. Prin urmare, prin emiterea unei hotărâri superficiale, apelantului i s-a lezat dreptul la un proces echitabil garantat de art. 6 al CEDO, prerogativă care prezumă dreptul la o hotărâre motivată. Or, principiul procesului echitabil reclamă că hotărârea să fie motivată, justiţiabilul având posibilitatea să cunoască motivele care l-au făcut pe judecător să adopte una sau altă soluţie şi să le conteste dacă sistemul prevedea o cale de atac împotriva acestei hotărâri, lipsa motivării unei decizii judiciare, punând în pericol dreptul la un proces echitabil (cauza Kaufman vs. Belgia, 1986).

111. Prin urmare, instanţele judecătoreşti sunt obligate să-şi motiveze soluţiile şi concluziile, să furnizeze toate răspunsurile la întrebările care sunt pertinente pentru rezultatul procesului şi necesită un răspuns special în hotărâre.

112. În cazul în care instanţa de judecată se abţine de a da un răspuns special şi explicit în cele mai importante întrebări, fără a acorda părţii care a formulat-o posibilitatea de a şti dacă acest mijloc de apărare a fost neglijat sau respins, acest fapt se va considera o încălcare a art. 6§1 din CEDO (cauza Hiro Balani vs. Spania, 1994).

113. Toate aceste argumente au fost neglijate de instanţa de judecată la emiterea hotărârii recurate, contrar prevederilor legale expuse în art. 130, 239 din CPC al RM, hotărârea contestată a fost emisă fără examinare, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor şi argumentelor din dosar în ansamblu şi interconexiunea lor, încălcând concomitent şi prevederile art. 6 al CEDO, ce constituie temei pentru anularea hotărârii contestate.

114. Reieşind din conţinutul hotărârii contestate este evident că aceasta este neîntemeiată și eronată, calculele efectuate sunt greşite, deoarece în detrimentul prevederilor art. 239, 240 CPC nu este bazată pe circumstanţe constatate nemijlocit de instanţă şi pe probele cercetate în şedinţă de judecată şi nu conţine argumentarea temeiniciei şi concluziilor formulate, fapt ce constituie temei pentru casarea/anularea acestei.

115. În contextul celor expuse, examinarea superficială a cauzei, aprecierea arbitrară a probelor, concluzii contradictorii, calculele eronate, cu neglijarea probelor şi circumstanţelor pricinii, lipsa motivelor în ceea ce priveşte admitere parţială a cererii de chemare în judecată, dar şi încălcarea flagrantă a normelor de drept material şi procedural, constituie temei pentru casarea hotărârii instanţei de fond.

116. În ședința instanței de apel avocatul Chitic Marina, în interesele ÎS „Stațiunea

Didactico-Experimentală din Stăuceni” a susținut integral cererea de apel, solicitând să fie admisă după cum a fost declarată.

117. În ședința instanței de apel intimatul Goia Artur, avocatul intimatului Iaroslav Istrati și reprezentantul Agenției Proprietății Publice, nu s-au prezentat, din motive necunoscute instanței, fiind legal citați despre ședința de judecată, fiind dispusă examinarea cauzei în lipsa părților care nu s-au prezentat.

Termenul de declarare a apelului:

118. În conformitate cu prevederile art. 362 alin.(1) CPC, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunţării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

119. Din materialele cauzei rezultă că, dispozitivul hotărârii Judecătoriei Chişinău, sediul Centru din 24 iunie 2024 a fost expediat în adresa avocatului Marina Chitic la adresa electronică la 9 iulie (f.d.186), iar cererea de apel a fost depusă la aceiași dată 9 iulie 2024, prin urmare Colegiul constată că, apelul este depus în interiorul termenului legal.

Aprecierea instanței de apel:

120. Studiind materialele dosarului şi înscrisurile probatorii administrate la materialele cauzei, analizând argumentele reprezentantului apelantei expuse în cererea de apel, Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ conchide asupra admiterii cererii de apel, cu modificarea hotărârii primei instanţe în partea încasării salariului restant, reieşind din următoarele considerente.

121. În conformitate cu prevederile art. 385 alin. (1) lit. b) CPC, instanţa de apel, după ce judecă apelul, este în drept să admită apelul şi să modifice hotărârea primei instanțe.

122. Potrivit dispoziţiilor art. 386 CPC, hotărârea primei instanţe se casează sau se modifică de instanţa de apel dacă circumstanţele importante pentru soluţionarea cauzei nu au fost constatate şi elucidate pe deplin; circumstanţele importante pentru soluţionarea cauzei, pe care prima instanţă le consideră constatate, nu au fost dovedite cu probe veridice şi suficiente; concluziile primei instanţe, expuse în hotărâre, sânt în contradicţie cu circumstanţele cauzei, normele de drept material sau normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronată. O hotărâre legală în fond nu poate fi casată numai din motive formale.

123. În conformitate cu art.387 Codul de procedură civilă, se consideră că normele de drept material sânt încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanţa judecătorească nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată, a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată, a aplicat o lege care a fost declarată neconstituţională, a interpretat eronat legea, a aplicat eronat analogia legii sau analogia dreptului.

124. Potrivit dispoziţiilor art. 118 alin. (1) CPC, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanţele pe care le invocă drept temei al pretenţiilor şi obiecţiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

125. Articolul 130 alin. (1) CPC statuează că instanţa judecătorească apreciază probele

după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

126. În temeiul art. 240 alin. (1) CPC, la deliberarea hotărârii, instanţa judecătorească apreciază probele, determină circumstanţele care au importanţă pentru soluţionarea pricinilor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părţi, legea aplicabilă soluţionării pricinii şi admisibilitatea acţiunii.

127. În conformitate cu prevederile art. 373 alin. alin. (l), (2), (5) CPC, instanţa de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referinţelor şi obiecţiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate în ceea ce priveşte constatarea circumstanţelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanţă.

128. În limitele apelului, instanţa de apel verifică circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanţă pentru soluţionarea pricinii, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanţă de apel de către participanţii la proces. Instanţa de apel este obligată să se pronunţe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

129. Astfel, prevederile legale enunţate în mod expres obligă instanţa de apel să verifice circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite şi este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei şi să se pronunţe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

130. Din conţinutul celor relatate Colegiul reţine că, sarcina instanţei de apel derivă reieşind din dispoziţiile art. 373 alin. alin. (1), (2), (5) CPC, în condiţiile în care instanţa de fond a soluţionat fondul cauzei, cu expunerea argumentelor în vederea admiterii sau respingerii acţiunii în raport cu concluziile reţinute de către aceasta.

131. Colegiul civil reiterează că, instanţa de apel, potrivit regulilor unui proces echitabil, reţinând rolul determinant al concluziilor sale, are obligaţia să examineze efectiv problemele esenţiale care îi sunt supuse aprecierii şi să nu se limiteze la însuşirea motivelor instanţei inferioare (HirroBalani c. Spaniei, nr.18064/91 din 09.12.1994 §27; Georgiadis c. Greciei nr.21522/93 din 29.05.1997 §43).

132. Din materialele cauzei rezultă că, reclamantul-intimat Goia Artur pretinde lezarea dreptului la remunerație pentru munca în cadrul ÎS „Stațiunea Didactico-Experimentală din Stăuceni”, iar actul juridic de bază care prevede remunerația administratorului întreprinderii de stat este contractul încheiat cu fondatorul.

133. La caz, până la succesiunea în drepturi din 1 august 2018, în temeiul Hotărârii Guvernului nr. 806/2018, când fondator al ÎS „Stațiunea DidacticoExperimentală din Stăuceni” a devenit Agenția Proprietății Publice, Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului a încheiat cu Goia Artur contractul nr. 24 din 19 februarie 2018, în temeiul ordinului nr. 100p din 9 februarie 2018, prin care ministrul Liviu Volconovici l-a numit pe ultimul în funcția de administrator al ÎS „Stațiunea Didactico-Experimentală din Stăuceni” începând cu 19 februarie 2018, până la 31 decembrie 2020. Din contractul respectiv, se atestă că condițiile de remunerare a muncii administratorului sunt stabilite în cap. VI, fără a se indica suma exactă a acesteia. Cert este că remunerația se achită din contul mijloacelor

întreprinderii (pct. 6.1.).

134. Colegiul reține că la 20 februarie 2020, reprezentantul reclamantului a solicitat ÎS „Stațiunea Didactico-Experimentală din Stăuceni” și Agenției Proprietății Publice calcularea și achitarea plăților salariale ce se cuvin lui Goia Artur.
135. La 3 martie 2020, Agenția Proprietății Publice a respins cererea ca neîntemeiată, iar ÎS „Stațiunea Didactico-Experimentală din Stăuceni” a lăsat cererea nesoluționată, (f.d. 7)
136. Potrivit art. 288 din Codul munci, litigiile individuale de muncă care nu au fost soluționate de salariat și angajatorul persoană fizică pe cale amiabilă se soluționează de către instanța de judecată în condițiile prezentului cod.
137. Conform art. 354 din Codul muncii, se consideră litigii individuale de muncă divergențele dintre salariat și angajator privind: b) executarea, modificarea şi suspendarea contractului individual de muncă.
138. În conformitate cu 355 alin. (1) din Codul de muncă, cererea privind soluționarea litigiului individual de muncă se depune în instanța de judecată: în termen de 3 luni de la data când salariatul a aflat sau trebuia să afle despre încălcarea dreptului său; în termen de 3 ani de la data apariţiei dreptului respectiv al salariatului, în situaţia în care obiectul litigiului constă în plata unor drepturi salariale sau de altă natură, ce i se cuvin salariatului.
139. Prin încheierea din 14 iulie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central, instanța de insolvabilitate a admis contestația depusă de creditorul Goia Artur la neadmiterea spre validare în tabelul definitiv al creanțelor la rangul II cu suma de 143 508,79 lei, la rangul V cu suma de 18 000 lei și la rangul VI cu suma de 462 260,06 lei și a constatat existența unui litigiu de drept în partea acestor sume. Fiind atacată cu recurs, încheierea a fost menținută prin decizia Curții de Apel Chișinău din 17 octombrie 2023.
140. Din suportul probatoriu prezent la materialele pricinii, s-a constatat cu certitudine că, Goia Artur a fost angajat în cadrul ÎS „Stațiunea Didactico-Experimentală din Stăuceni” în calitate de administrator, pentru perioada 19 februarie 2018 - 31 decembrie 2020, fiind încheiat contractual individual de muncă nr. 24 din 19 februarie 2018, iar Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului a emis un ordin.
141. În conformitate cu art. 67 din Codul muncii, angajatorul este obligat să elibereze gratuit salariatului în termen de 3 zile lucrătoare, la cererea lui scrisă, un certificat cu privire la munca în cadrul unității respective, în care urmează să se indice specialitatea, calificarea, funcția, durata muncii şi cuantumul salariului.
142. Conform certificatului nr. 18/132C din 26 noiembrie 2018 eliberat de către ÎS „Stațiunea Didactico-Experimentală din Stăuceni”, la situația din 31 octombrie 2018, restanța la plata salariului lui Goia Artur în cadrul ÎS „Stațiunea Didactico-Experimentală din Stăuceni” constituia suma de 97 618,15 lei.
143. La 28 ianuarie 2019, s-a acceptat demisia lui Goia Artur din funcția de administrator al ÎS „Stațiunea Didactico-Experimentală din Stăuceni”, începând cu 28 ianuarie 2019, fapt confirmat prin ordinul nr. 2-p din 28 ianuarie 2019.

Conform pct. 3 al ordinului nr. 2-p, s-a dispus calcularea și achitarea din contul ÎS „Stațiunea Didactico-Experimentală din Stăuceni” toate plățile ce se cuvin lui Goia Artur ce reies din legislația muncii.

144. La 14 mai 2019, ÎS „Stațiunea Didactico-Experimentală din Stăuceni” a dispus anularea certificatului nr. 18/132C din 26 noiembrie 2018 prin ordinul nr. 15rs/19-c.

145. La 7 decembrie 2021, nefiind de acord cu ordinul dat, reprezentantul reclamantului a solicitat ÎS „Stațiunea Didactico-Experimentală din Stăuceni” anularea acestuia.

146. La 3 martie 2020, Agenția Proprietății Publice a respins cererea ca neîntemeiată, iar ÎS „Stațiunea Didactico-Experimentală din Stăuceni” a lăsat cererea nesoluționată și nici nu a prezentat un alt document contabil sau probe, care să indice greșeli de calcul sau că cuantumul salariului reclamantului ar fi altul și că pentru munca în cadrul întreprinderii realizată în perioada 1 martie 2018 - 28 ianuarie 2019, Goia Artur a fost remunerat corespunzător.

147. Totodată, nu pot fi admise argumentele apelului prin care se invocă că Goia Artur primea mijloacele financiare în contul stingerii restanţei salariale, inclusiv sub decont/în avans, în total în sumă de 88 201,93 lei, cât și faptul a luat în baza de facturi fiscale bunuri materiale în proprietatea sa privată fără achitare/restituire la pârâtă, în sumă totală de 26 724 lei, la fel, a efectuat din contul pârâtei reparații la mijlocul de transport propriu în sumă de 2805 lei, iar în total suma de 117 730,93 lei (88201,93 lei+26742 lei+2805 lei=117730,93 lei), or, din materialele cauzei se constată că toate aceste plăți, au fost efectuate până la emiterea certificatului din 26 noiembrie 2018, iar reprezentantul apelantului în instanța de apel a menționat că după data de 26 noiembrie 2018, când a fost întocmit certificatul nr. 18/132C privind restanța la salariu, careva plăți în favoarea intimatului nu au mai fost efectuate.

148. Prin urmare, Colegiul reține că toate aceste achitări, au fost luate în calcul de către întreprinderea pârâtă la momentul emiterii certificatului nr. 18/132c din 26.11.2018.

149. Reieșind din cerințele art. 5 lit. f) și m) din Codul muncii, se constată că garantarea dreptului fiecărui salariat la achitarea la timp integrală şi echitabilă a salariului care ar asigura o existență decentă salariatului şi familiei lui și asigurarea dreptului fiecărui salariat la apărarea drepturilor și libertăților sale de muncă, inclusiv prin sesizarea organelor de jurisdicție a muncii sunt principii de bază ale reglementărilor în materie de muncă.

150. Totodată, potrivit art. 128 alin. (3) din Codul muncii, salariul este confidențial şi garantat. Conform pct. 2 al anexei nr. 1 la Hotărârea Guvernului nr. 743/2002, întitulată „Rețeaua tarifară recomandată pentru muncitorii din unitățile cu autonomie financiară”, rețeaua tarifară concretă se stabilește în unități prin negocieri şi este parte integrantă a contractului colectiv de muncă. La materialele dosarului există anexa nr. 1 la contractul colectiv de muncă al personalului ÎS „Stațiunea Didactico-Experimentală din Stăuceni”, care confirmă că funcției „Director” îi este atribuit salariu tarifar în mărime de 18 000 lei. La situația din 31

octombrie 2018, salariul restant cuvenit lui Goia Artur constituia suma totală de 97 618,15, iar la 28 ianuarie 2019, salariul restant s-a majorat la suma de 125508,79 lei.

151. Astfel, instanța de fond, corect a stabilit și a dispus spre încasare din contul ÎS „Stațiunea Didactico-Experimentală din Stăuceni”, cod fiscal 1003600169651, în beneficiul lui Goia Artur, născut la 23 septembrie 1990, suma de 125 508 (una sută douăzeci și cinci mii cinci sute opt) lei și 79 bani cu titlu de salariu restant, iar argumentele apelului precum că certificatul nr. 18/132c din 26.11.2018 prezentat de reclamantul Goia Artur care a stat la baza stabilirii mărimii datoriei pe salariu a fost anulat prin ordin nr. 15 rs/19-c din 14.05.2019 emis de Î.S. „Stațiunea Didactico-Experimentală din Stăuceni”, în baza la art. 146 CA, nu pot fi reținute, întrucât un alt certificat care ar relata instanței mărimea datoriei la salariul restant al lui Goia Artur nu a fost prezentat, cât nici nu au fost prezentate careva probe care ar demonstra că calculul sau cuantumul salariului reclamantului este greșit și nici nu au prezentat un alt calcul, care ar sta la baza emiterii Ordinului nr. 15rs/19-c, iar ca urmare instanța de fond corect a apreciat ca lipsit de temei juridic ordinul dat, dispunând anularea acestuia.

152. Pornind de la circumstanţele expuse, Colegiul judiciar consideră nefondate argumentele apelului prin care invocă că cerința înaintată de reclamantul Goia Artur cu privire la anularea Ordinului nr. 15rs/19-c urma a fi restituită sau scoasă de pe rol, pe motiv că nu ține de competența instanței de drept comun, dar este de competența contenciosului administrativ, or, instanța de fond în hotărârea contestată a indicat că a judecat cauza în procedură contencioasă, iar ca urmare nu se constată încălcarea competenței la emiterea hotărârii contestate.

153. Mai mult ca atât, Colegiul reține poziția Agenției Proprietății Publice care a menționat că nu poartă răspundere pentru obligațiunile întreprinderii, în temeiul prevederilor art. 184 alin. (2) Cod civil, prevede că membrul (fondatorul) persoanei juridice nu răspunde pentru obligațiile persoanei juridice, iar persoana juridică nu răspunde pentru obligațiile membrului (fondatorului).

154. Sub egida acestor constatări, la materialele cauzei a fost prezentată anexa nr. 1 la contractul colectiv de muncă al personalului ÎS „Stațiunea Didactico-Experimentală din Stăuceni”, care confirmă că funcției „Director” îi este atribuit salariu tarifar în mărime de 18 000 lei.

155. Prin urmare la situația din 31 octombrie 2018, salariul restant cuvenit lui Goia Artur constituia suma totală de 97 618,15 (f.d. 21, vol. I), iar la 28 ianuarie 2019, salariul restant s-a majorat la suma de 125508,79 lei.

156. Subsidiar, celor punctate supra, Colegiul judiciar va respinge argumentele apelului precum că pe parcursul exercitării funcției de administrator de către Goia Artur întreprinderea a fost prejudiciată în sumă de 539 917,59 lei, iar instanța de fond a ignorat aceste circumstanțe, or, instanța de fond a luat act de aceste argumente, dar a reținut că nu sunt pertinente speței, iar ca rezultat întemeiat a dispus anularea Ordinului nr. 15rs/19-c din 14 mai 2029, ca fiind ilegal, cu încasarea salariului restant în suma de 125508,79 lei din contul ÎS „Stațiunea Didactico-Experimentală

din Stăuceni” în beneficiul lui Goia Artur, care în perioada din 19 februarie 2018 până la 31 decembrie 2020 a activat în cadrul ÎS „Stațiunea Didactico-Experimentală din Stăuceni”, în calitate de administrator.

157. Aşa dar, potrivit art. 10 alin. (1) lit. h) din Codul muncii, angajatorul este obligat să plătească integral salariul în termenele stabilite de prezentul cod, de contractul colectiv de muncă şi de contractele individuale de muncă.

158. Conform art. 45 din Codul muncii, contractul individual de muncă este înţelegerea dintre salariat şi angajator, prin care salariatul se obligă să presteze o muncă într-o anumită specialitate, calificare sau funcţie, să respecte regulamentul intern al unităţii, iar angajatorul se obligă să-i asigure condiţiile de muncă prevăzute de prezentul cod, de alte acte normative ce conţin norme ale dreptului muncii, de contractul colectiv de muncă, precum şi să achite la timp şi integral salariul.

159. Conform art. 128 din Codul muncii, (1) Salariul reprezintă orice recompensă sau cîştig evaluat în bani, plătit salariatului de către angajator în temeiul contractului individual de muncă, pentru munca prestată sau care urmează a fi prestată.

160. Potrivit art. 141 Codul muncii, (3) Plata salariului poate fi efectuată atât în numerar, cât şi prin virament la contul salariatului, deschis la prestatorul de servicii de plată, cu achitarea serviciilor respective din contul angajatorului.

161. În conformitate cu art. 142 alin. (1) din Codul muncii salariul se plăteşte periodic, nemijlocit salariatului sau persoanei împuternicite de acesta, în baza unei procuri autentificate, la locul de muncă al salariatului, în zilele de lucru stabilite în contractul colectiv sau individual de muncă, dar: a) nu mai rar decât de două ori pe lună pentru salariaţii remuneraţi pe unitate de timp sau în acord; b) nu mai rar decât o dată pe lună pentru salariaţii remuneraţi în baza salariilor lunare ale funcţiei.

162. Potrivit art.143 Codul muncii, (1) dacă nu se contestă cuantumul tuturor sumelor ce se cuvin salariatului de la unitate, efectuarea achitărilor se face: a) în caz de încetare a contractului individual de muncă cu un salariat care continuă să lucreze pînă în ziua eliberării din serviciu - în ziua eliberării; b) în caz de încetare a contractului individual de muncă cu un salariat care nu lucrează pînă în ziua eliberării din serviciu (concediu medical, absenţă nemotivată de la serviciu, privaţiune de libertate etc.) - cel tîrziu în ziua imediat următoare zilei în care salariatul eliberat a cerut să i se facă achitările; c) în caz de încetare a contractului individual de muncă prin demisie, înainte de expirarea termenelor indicate la art.85 alin.(1), (2) şi (41) - în ziua eliberării sau la data agreată de părţi, dar nu mai târziu de data achitării salariului pentru luna în care a încetat contractul individual de muncă. (2) Dacă se contestă cuantumul sumelor ce se cuvin salariatului la eliberare din serviciu, angajatorul este obligat, în orice caz, să-i plătească, în termenele prevăzute la alin.(1), suma necontestată.

163. Astfel, Colegiul civil reiterează că prin ordinul Agenției Proprietății Publice nr. 2-p din 28 ianuarie 2019, pct. 3, s-a dispus calcularea și achitarea din contul ÎS „Stațiunea Didactico-Experimentală din Stăuceni” toate plățile ce se cuvin lui Goia Artur ce reies din legislația muncii, însă, până la 15 decembrie 2021, conducerea

ÎS „Staţiunea Didactico-Experimentală din Stăuceni” în mod nejustificat nu a executat ordinul dat, prin ce a încălcat dreptul reclamantului de a obține o remunerare a muncii în cadrul întreprinderii, iar ca rezultat Goia Artur s-a adresat instanței de judecată cu prezenta acțiune.

164. Totodată, Colegiul constată că urmează a interveni în hotărârea instanței de fond în această parte și a o modifica în partea încasării salariului restant pe motiv că instanța de fond chiar dacă legal a dispus spre încasare din contul ÎS „Staţiunea Didactico-Experimentală din Stăuceni”, cod fiscal 1003600169651, în beneficiul lui Goia Artur, născut la 23 septembrie 1990, suma de 125 508 (una sută douăzeci și cinci mii cinci sute opt) lei și 79 bani cu titlu de salariu restant, a omis a se expune asupra faptului că în această sumă se includ și contribuțiile individuale de asigurări sociale de stat obligatorii, primele de asigurare obligatorie de asistență medicală și impozitul pe venit reținut din salariu.

165. Prin urmare din suma de 125 508 (una sută douăzeci și cinci mii cinci sute opt) lei și 79 bani urmează a se efectua reținerile și defalcările contribuțiilor obligatorii la Serviciul Fiscal de Stat, Compania Națională de Asigurări în Medicină și Casa Națională de Asigurări Sociale, care se vor calcula potrivit normelor legale.

166. Colegiul va respinge argumentele apelului prin care reprezentantul apelantei își declară dezacordul cu soluția instanței de a încasa în beneficiul reclamantului suma de 20000 lei cu titlu de prejudiciul moral, or, reieșind din prevederile art. 2036 alin. (1) Cod civil, în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum şi în alte cazuri prevăzute de lege, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin plata de despăgubiri.

167. Conform art. 2037 alin. (1)-(2) Codul civil, mărimea despăgubirii pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate, de gradul de vinovăție a autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această despăgubire poate aduce satisfacție echitabilă persoanei vătămate. Caracterul și gravitatea prejudiciului moral le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, restrângerea posibilităților de viață familială și socială, precum și statutul social al persoanei vătămate.

168. Astfel, Goia Artur în motivarea acestei cerințe a invocat că în consecința ilegalității comise de către pârâta ÎS „Staţiunea Didactico-Experimentală din Stăuceni”, reclamantul a avut de suferit deoarece a rămas practic fără singura sursă de existență în contextul în care era singurul întreținător al familiei, cauzându-i astfel suferințe psihice, iar între efectele produse și neachitarea la timp a salariului există legătură de cauzalitate. Caracterul intenționat al faptei se confirmă prin aceea că, pentru a atinge efectul scontat, în detrimentul obligației de a executa ordinul fondatorului privind achitarea salariului lui Goia Artur, pârâta ÎS „Staţiunea Didactico-Experimentală din Stăuceni” a creat artificial o aparență de legalitate a acțiunilor prin emiterea ordinului litigios nr. 15rs/19-c din 14 mai

2019.

169. Colegiul civil va respinge argumentele apelantului cu privire la dezacordul cu argumentele primei instanțe referitor la încasarea cheltuielilor de asistență juridică în suma de 1500 lei, or, la emiterea acestei soluții instanța de fond s-a condus de prevederile art. 96 alin. (1) și alin. (2) Cod de procedură civilă, care statuează expres că instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părții care a avut câștig de cauză cheltuielile ei de asistenta juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare și rezonabile. Cheltuielile menționate la alin. (1) se compensează părții care a avut câștig de cauză dacă aceasta a fost reprezentată în judecată de un avocat.

170. Pornind de la practica și jurisprudența dezvoltată de CtEDO, cheltuielile de asistență juridică trebuie să fie necesare, realmente angajate și rezonabile ca mărime. Pentru dovada cheltuielilor suportate, prin prisma practicii CEDO, se evidențiază necesitatea prezentării de către partea care pretinde compensarea cheltuielilor, a următoarelor documente: dovada achitării onorariilor avocaților (copii de pe dispozițiile de plată prin virament sau bonurile de plată); copia de pe facturile de strictă evidență, emisă pentru clienți-persoane juridice și în alte cazuri stabilite de legislație; listă detaliată a actelor/acțiunilor efectuate de avocat și a timpului aferent acestora (cu tariful și orarul).

171. Pentru determinarea cuantumului compensației acordate, instanța de judecată, pentru a face o apreciere corectă, va mai ține cont de: complexitatea cauzei; noutatea și dificultatea întrebărilor juridice ridicate de speță; aportul avocatului la soluționarea cauzei; timpul și munca depusă de avocat; aptitudinile speciale necesare pentru a acorda asistența (cunoștințe tehnice speciale, cunoașterea profundă a unor reglementări de profil, cunoașterea limbilor străine, a altor procedee de comunicare cu clienți specifici etc.); faptul în ce măsură munca avocatului în cauza respectivă îi limitează capacitatea de a lucra în alte dosare; rezultatul obținut; restricțiile de timp impuse de client și de circumstanțele cauzei; natura și durata relației dintre avocat și client; experiența, reputația și abilitatea avocatului; justificarea și ponderea mijloacelor de apărare utilizate în cauză; suma despăgubirilor pretinse/obținute în cauză; alți factori, la discreția instanței.

172. Totodată, în jurisprudența constantă a Curții Europene a Drepturilor Omului (cauza Costin versus România, hotărârea din 26 mai 2005; cauza Străin și alții versus România, hotărârea din 21 iulie 2005; cauza Petre versus România, hotărârea din 27 iulie 2006, etc.) s-a statuat că partea care a câștigat procesul nu va putea obține rambursarea unor cheltuieli decât în măsura în care se constată realitatea, necesitatea și caracterul lor rezonabil.

173. În prezenta cauză, reclamantul Goia Artur, a achitat avocatului Istrate Iaroslav onorariu pentru asistență juridică în sumă de 2 000 lei (f.d. 3, 90 Vol I), reținând că cheltuielile de asistență juridică în mărime de 2000 lei sunt justificate parțial reieșind din complexitatea cauzei și volumul de asistență juridică acordat de avocat.

174. Prin urmare, pretenția privind compensarea cheltuielilor de judecată a fost admisă

parțial, fiind dispusă încasarea din contul ÎS „Stațiunea Didactico-Experimentală din Stăuceni” în beneficiul lui Goia Artur a sumei de 1500 lei pentru asistența juridică, în rest, suma care excede cuantumul cheltuielilor de asistență juridică a fost respinsă ca neîntemeiată.

175. Sintetizând hotărârea judecătorească contestată, instanţa de apel conchide că hotărârea este adoptată în limitele competenței, cu aplicarea corectă a legii materiale care guvernează raportul juridic litigios, iar în cadrul judecării cauzei au fost create condiţii obiective participanților la proces, întru realizarea drepturilor sale procedurale.

176. Faţă de cele ce preced Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Centru ajunge la concluzia de a admite apelul declarat de Igor Bulgaru, lichidator al ÎS „Stațiunea Didactico-Experimentală din Stăuceni” și de a modifica hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 24 iunie 2024, în partea încasării salariului restant.

177. În conformitate cu art.art.385 alin.(1) lit.d), 389-390 Cod de procedură civilă, Colegiul civil și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru,

d e c i d e :

Se admite apelul declarat de Igor Bulgaru, lichidator al ÎS „Stațiunea Didactico-Experimentală din Stăuceni”.

Se modifică hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru), din 24 iunie 2024, în partea încasării salariului restant, după cum urmează :

Se încasează din contul ÎS „Stațiunea Didactico-Experimentală din Stăuceni”, cod fiscal 1003600169651, cu sediul în mun. Chișinău, localitatea Stăuceni, str. Grătiești, nr. 1, în beneficiul lui Goia Artur, născut la 23 septembrie 1990, cod numeric personal 2007022017135, domiciliat în orașul Sîngerei, str. Independenței, nr. 104, ap. 60, suma de 125508 (una sută douăzeci și cinci mii cinci sute opt) lei și 79 bani cu titlu de salariu restant, cu reținerea și defalcarea contribuțiilor obligatorii la Serviciul Fiscal de Stat, Compania Națională de Asigurări în Medicină și Casa Națională de Asigurări Sociale.

În rest hotărîrea se menține.

Decizia este definitivă din momentul emiterii, dar poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiție, în termen de două luni de la data comunicării deciziei integrale, prin intermediul Curții Supreme de Justiție.

Președintele ședinței, judecătorul Ruxanda PULBERE

Judecătorii Ala MALÎI

Roman PASCARI